

Fodersektion

Åtgärdsanvisning till fraktblandare, fodertransportörer och gårdsbruksenheter för att hindra spridningen av salmonella

---

Åtgärdsanvisning till fraktblandare, fodertransportörer och gårdsbruksenheter för att hindra spridningen av salmonella

1) Fraktblandare

Rengöring av utrustningen för fodertillverkning

Om foder som konstaterats eller misstänks innehålla salmonella har förmedlats till gårdarna eller om någon av kundgårdarna har använt sig av dessa foder måste utrustningen för fodertillverkning rengöras grundligt och desinfekteras. För tvätt och desinfektion kan man i regel använda sådana tvätt- och desinfektionsmedel (t.ex. Virkon Advanced) som används normalt. När det gäller desinfektionsmedlet måste man se till att det har effekt mot salmonellabakterien. I oklara fall kan saken säkerställas hos den som tillverkar/marknadsför desinfektionsmedlet. Om preparatet inte är färdigt att användas ska brukslösningen blandas till så att koncentrationen är den högsta tillåtna. Det är också viktigt att låta tvätt- eller desinfektionsmedlen verka på ytorna minst 15 minuter. Desinfektionsmedlet sprids alltid på en ren och torr yta. Det rekommenderas att fraktblandningsutrustningen tvättas en gång i veckan, helst som avslutning på arbetsveckan, så att utrustningen blir torr.

Ytstrykprover

Efter desinfekteringen tas strykprover från ytorna av t.ex. insugningsrör, utloppsrör och blandningsbehållare (ETT:s anvisning Pintapuhtausnätteenotto <http://www.ett.fi/index.php?ryhma=31>). Vid misstanke om salmonella rekommenderas att utrustningen gasas efter varje fodertillverkningsdag (t.ex. med Teflex).

För tagandet av ytstrykprover kan man begära sterila kompresser från det laboratorium som använts för egenkontrollen. Alla rengöringsåtgärder måste föras in i bokföringen. Evira rekommenderar att proverna skickas för undersökning till ett ackrediterat laboratorium (t.ex. det närmaste livsmedels- och miljölaboratorium som används för egenkontrollen).

Att röra sig på gårdarna

Vid misstanke om salmonella måste särskild uppmärksamhet fästas på rengöring av utrustningen, renhållning och hygienisk foderframställning. I synnerhet måste man undvika att tillverka och frakta foder på riskbenägna ställen bl.a. i närheten av gödselstäder. Vidare bör man undvika att i onödan röra sig på gården. Evira rekommenderar att en syratillsats, t.ex. Bio-Add eller Salkil läggs till i varje blandningsparti på en gård som har misstänkt foder. På gårdar som inte omfattas av risken läggs syratillsatsen till i det sista blandningspartiet på gården.

Att skydda sig

Ytterligare ska särskild uppmärksamhet fästas på att förarens egen skyddsklädsel och skodon är lätta att rengöra. Evira rekommenderar att fraktblandaren använder en ren overall som byts dagligen. Särskilt avseende fästs också på att bilens trappsteg och fotutrymme är hygieniska. Förarhyttens fotutrymmen, mattor, pedaler, trappsteg etc. ska rengöras och desinfekteras varje dag. Om foder tillverkas på en gård där man påträffat salmonella sätts den gården sist på körlistan för dagen. I lager där förmedlingsfoder förvaras ska särskild uppmärksamhet fästas på att skadedjursbekämpningen är tillräcklig.

Fodersektion

Åtgärdsanvisning till fraktblandare, fodertransportörer och gårdsbruksenheter för att hindra spridningen av salmonella

---

2) Transportföretag som transporterar foder i lös vikt och säckar

Transportföretag som har transporterat foder som konstaterats eller misstänks innehålla salmonella måste omedelbart rengöra och desinfektera den transportutrustning som använts vid transporten. Efter det tas ytstrykprov av transportutrustningens ytor, t.ex. från bilens lastutrymme eller utloppsrör och förarens fotutrymme (se anvisningen ovan till fraktblandare). Kvalitetskontrollprover som tagits av foder eller transportutrustning ska skickas till ett laboratorium för analys. Evira rekommenderar att ett ackrediterat laboratorium används för salmonellaundersökningar.

Uppmärksamhet ska fästas på att förarens egen skyddsklädsel och skodon är lätta att rengöra. Särskilt avseende fästs också på att bilens trappsteg och fotutrymme är hygieniska. Förarhyttens fotutrymmen, mattor, pedaler, trappsteg etc. ska rengöras och desinfekteras.

Alla rengöringsåtgärder ska föras in i bokföringen. När det gäller transport av foderpartier ska man också se till att transportutrustningen blir helt och hållet tömd på det foder som transporteras för tillfället. Evira påminner om att det transporterade fodret måste gå att spåra, dvs. att körjournalen måste vara uppdaterad.

Om salmonella påträffas i transportutrustningen måste Eviras foderkontroll omedelbart underrättas om saken.

3) Gårdsbruksenheter

I mån av möjlighet försöker den foderföretagare som ansvarar för fodret leverera nytt ersättande foder till de gårdar som använt foder som konstaterats eller misstänks innehålla salmonella. Tills det nya fodret har levererats utfodras djuren med det foder som finns på gården. Det nya fodret ska förvaras åtskilt från det foder som misstänks vara kontaminerat. I samband med foderbytet, också annars än vid misstanke om salmonella, måste silor och lager tömmas helt och hållet, rengöras mekaniskt t.ex. med borste och desinfekteras omsorgsfullt. Från silorna lösgörs bottenkonerna som ska rengöras grundligt. Dessutom är det viktigt att rengöra silornas överdel ("tak") och luftventil ("luftlås"). För desinfektion kan följande preparat användas: Teflex, myrsyra och formaldehyd. Desinfektionen av silor har störst effekt om den utförs genom ångning (mer information från ETT rf).

Kommunveterinärerna besöker de gårdar som använt foder som misstänks innehålla salmonella för att ta avföringsprov av djuren för salmonellaanalys. Vid behov tas också foderprover på gårdarna. Foderproverna analyseras i Eviras laboratorium i Vik, och gårdarna underrättas om såväl positiva som negativa fynd. Föreningen för bekämpning av djursjukdomar rf:s (ETT) anvisning om åtgärder för smittoskydd ska genomföras effektivt på gårdarna (<http://www.ett.fi/index.php?ryhma=30>).

Om salmonella konstateras i djur och/eller foder tar kommunveterinärerna och/eller Evira kontakt med gårdarna och ger instruktioner om vidare åtgärder för att begränsa och sanera salmonellasmittan. Också ETT rf ger direktiv. Om gården själv konstaterar eller misstänker salmonellasmitta hos djur och/eller foder ska gården omedelbart kontakta den egna kommunens veterinär och/eller Eviras fodersektion.

Ytterligare upplysningar: [rehukyselyt\(at\)evira.fi](mailto:rehukyselyt(at)evira.fi)